

Monumentnummer*: 509417

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 januari 1999
Kadaster deel/nr 82922/9

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Eibergen Berkelland Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Eibergen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Eibergen K 10

Omschrijving**

Inleiding

DRINKWATERTOREN van het type betonnen vlakbodemreservoir, gebouwd in 1935 door het aannemersbedrijf Huygen's uit Overijssel naar ontwerp van J.H.J. KORDING, in opdracht van de Waterleidingmaatschappij Oostelijk Gelderland (W.O.G.). Onderdeel van de opdracht betrof ook de bouw van een pompstation, die inmiddels is gesloopt. De vrijstaande toren is gesitueerd aan de oostzijde van de Haaksbergseweg buiten de bebouwde kom, ten noorden van Eibergen in de gemeente Eibergen. De 46 meter hoge toren is een herkenningspunt temidden van het vlakke landschap. Ze voorzag in eerste instantie alleen de gemeenten Eibergen, Haaksbergen en Groenlo van water, later in 1937 ook de gemeente Neede. Momenteel is de watertoren in gebruik voor het behouden van een constante waterdruk op het leidingnet van Eibergen, het buitengebied van de gemeente Haaksbergen en een gedeelte van Groenlo. Daarnaast gebruiken verscheidene bedrijven de hoogte van de toren voor het plaatsen van zendantennes.

Omschrijving

De drinkwatertoren met betonnen skelet en een bakstenen mantel, opgetrokken in bruingele baksteen in Vlaams verband, wordt afgesloten door een koperen kegeldak. De achzijdige toren samengesteld uit vier gevels met vier afgeschuinde hoeken, is te verdelen in een onder-, midden- en bovenstuk. Lisenen en smalle hoge lichtopeningen benadrukken de sterke verticale geleiding. Horizontale

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

betonnen elementen als ringen, dorpels en afwaterlijsten, evenals liggende vensters onderbreken deze verticaliteit. Links en rechts van de stalen deur bevinden zich ingemetselde terra-terracotta wapens van de gemeenten Eibergen, Haaksbergen, Groenlo, Neede en de provincie Gelderland. In het VOETSTUK bevindt zich de ingangspartij aan de straatzijde. Een rechte steektrap, aan weerszijden begrensd door muurwerk, geeft toegang tot de blauw geschilderde, stalen deur met betonnen bovendorpel. De steektrap, bestaande uit drie treden, heeft een lange centrale aantrede. Het rechthoekige, bakstenen muurwerk wordt afgesloten door een strekse rollaag en verloopt trapsgewijs, waarbij de lagere delen haaks op de tweede optrede staan. Aan weerszijden van de terug gelegen stalen deur bevinden zich achtereenvolgens een getrapte dagkant en twee wapens van de deelnemende gemeenten die aan de boven- en onderzijde worden afgesloten door een rollaag. De rollaag boven het bovenste wapen gaat over in een geschilderde, betonnen afwaterlijst. De rechthoekige betonnen luifel boven de entree, waarin twee afwaterpijpjes, gaat over in een identieke afwaterlijst. Het wapen van de provincie Gelderland bevindt zich rechts onder de luifel. De LINKER, RECHTER en ACHTERGEVEL met de risalerende afgeschuinde hoeken zijn blinde gevels die zich net als de VOORGEVEL tweemaal verjongen ter hoogte van de twee rondom lopende afwaterlijsten. Het MIDDENSTUK begint direct boven de luifel van het voetstuk met vier identieke, licht risalerende gevels en vier identieke, sterk risalerende, afgeschuinde hoeken. De lisenen uiterst rechts en links op de afgeschuinde hoeken bevinden zich over de gehele lengte van het middenstuk met een betonnen afsluiting die overgaat in een wit geschilderde betonnen ring. Aan de onderzijde bevinden zich drie kleine, hoge, smalle, gekoppelde zevenruits ramen met groene glazen bouwstenen, centraal in de gevels van het middenstuk. Aan de bovenzijde drie gekoppelde, liggende, stalen vensters met verticale verdeling (1x4) aan de boven- en onderzijde afgesloten door één wit geschilderde betonnen onder- en bovendorpel. Tussen de boven- en onder raampartijen bevinden zich regelmatig verdeeld, boven elkaar, drie ramen met verdeling (6x1), steeds afgesloten door een wit geschilderde, betonnen bovendorpel.

Het BOVENSTUK met vier identieke gevels en vier identieke afgeschuinde hoeken sluit aan op de betonnen ring in het middenstuk. De afgeschuinde hoeken zijn blinde, licht risalerende gevels. In de vier gevels bevinden zich steeds drie gekoppelde langwerpige vensters met voor ieder venster een verticaal georiënteerde, decoratieve betonnen onder- en bovendorpel. De afsluitende betonnen rand kruist de verticale bovendorpels. Het bovenstuk eindigt in een koperen kegeldak.

In het INTERIEUR bevindt zich in het voet- en middenstuk een betonnen trap, een stalen aan- en afvoerpijp en een pijp voor de overstroom. In het bovenstuk bevinden zich twee betonnen vlakbodemreservoirs met een inhoud van 400 m³ en 200 m³.

Waardering

DRINKWATERTOREN van het type betonnen vlakbodemreservoir gebouwd in 1934/35 door het aannemersbedrijf Huygen's uit Overijssel naar ontwerp van J.H.J. KORDING, in opdracht van de Waterleidingmaatschappij Oostelijk Gelderland (W.O.G.).

- Van architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een watertoren uit de jaren dertig naar ontwerp van J.H.J. Kording. Een gesloten, sobere bakstenen mantel met een sterke verticale geleiding. Deze verticaliteit wordt subtiel onderbroken door een aantal decoratieve, horizontale, betonnen elementen. De eenvoudige en sierlijke vormgeving van de toren en de functionele toepassing van betonnen vlakbodemreservoirs is kenmerkend voor de watertorens ontworpen door J.H.J. Kording.
- Van stedenbouwkundige waarde als sterk verticaal object in een vlak horizontaal landschap buiten de bebouwde kom van Eibergen.
- Van cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een later type drinkwatertoren representatief voor de ontwikkeling van de drinkwatervoorziening in Nederland. De watertoren is nog in gebruik voor het behouden van een constante druk op het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waterleidingennet.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf